

Funkcjonowanie ciał dialogu społecznego i obywatelskiego

Dialog społeczny to szerokie pojęcie odnoszące się do procesu współpracy władz publicznych z przedstawicielami społecznymi, głównie organizacji pozarządowych, związków zawodowych czy osób reprezentujących dane środowisko. Z kolei **ciała dialogu** to ukonstytuowane organy składające się z przedstawicieli obu sektorów – publicznego i społecznego. Pełnią funkcję doradczą, konsultacyjną i opiniodawczą dla władz publicznych, a kluczowym ich zadaniem jest wypracowanie założeń oraz strategii wdrażania polityki publicznej.

Struktura ciał dialogu społecznego jest mocno zróżnicowana, gdyż mogą pracować na różnym poziomie – od lokalnego po międzynarodowy. Istnieją ciała dialogu zajmujące się ogólnie sprawami społecznymi oraz takie, które pracują przy wybranych zagadnieniach merytorycznych dotyczących węższego obszaru (komisje/rady branżowe). Dla przykładu tylko w Warszawie działa 30 Branżowych Komisji Dialogu Społecznego i 18 Dzielnicowych Komisji Dialogu Społecznego oraz Forum Komisji Dialogu Społecznego, którego celem jest wymiana informacji i doświadczeń między wszystkimi ciałami.

Niezależnie od obszaru terytorialnego i merytorycznego działania, **dialog obu sektorów opiera się przede wszystkim na standardach i wartościach:**

- **Partnerstwo** – budowane na zaufaniu i szacunku. Rozumiane, jako uznanie przez obie strony równoważnej roli i wpływu na proces dialogu. Kluczowym założeniem jest zapewnienie realnego uczestnictwa w całym procesie i zagwarantowanie, że każdy głos jest równie istotny.
- **Otwartość** – na poszerzanie grona uczestników dialogu i gotowość do szerokich konsultacji. Rozumiana przede wszystkim, jako zadbanie o proste i klarowne zasady włączania się oraz dążenie do niwelowania barier wejścia w proces dialogu.
- **Odpowiedzialność za otoczenie społeczne** – dbałość o rzeczywiste reprezentowanie w ciałach dialogu potrzeb i oczekiwań całego społeczeństwa i/lub przedstawicieli danego środowiska, którego dotyczy dialog (np. seniorów, osób z niepełnosprawnością). Podstawą jest stały kontakt i konsultacje przedstawicieli ciał dialogu ze społecznością, którą mają reprezentować oraz szczególne zadbanie o reprezentację grup zagrożonych wykluczeniem i defaworyzowanych.

- ✚ **Transparentność** – przejrzystość działań i rzetelne raportowanie o każdym etapie procesu dialogu. Rozumiana, jako klarowne i skuteczne informowanie o planowanych i zrealizowanych działaniach.
- ✚ **Budowanie kultury dialogu** – czyli stałe kształtowanie sprawnie funkcjonującej struktury dialogu poprzez wzmacnianie znajomości zasad całego systemu (informowanie i edukacja) oraz rozwój praktycznych umiejętności prowadzenia dialogu¹.

W poprzednich wydaniach newslettera skupiliśmy się na tematyce partycypacji organizacji pozarządowych oraz ich udziału w dialogu społecznym². Dlatego poniżej przedstawiamy przykład partycypacji obywateli, niekoniecznie zrzeszonych w ramach NGO.

Ciała dialogu – reprezentacja interesów osób starszych

Procesy demograficzne i coraz większa aktywizacja seniorów spowodowały konieczność wdrożenia dedykowanych rozwiązań ułatwiających skuteczną partycypację i reprezentację interesów osób starszych wobec władz lokalnych.

W Polsce **Rady seniorów** przez długi czas nie posiadały umocowania prawnego³. Sytuacja ta zmieniła się 30 listopada 2013 roku wskutek przyjęcia nowelizacji ustawy o samorządzie gminnym (artykuł 5c). Znowelizowana ustawa zachęca gminy do powoływania rad seniorów, promowania solidarności międzypokoleniowej i tworzenia warunków do rzeczywistej aktywności osób starszych.

¹ Miasto w dialogu z 3 sektorem. Rekomendacje, Fundacja Pole Dialogu, Warszawa 2017 <http://poledialogu.org.pl/wp-content/uploads/2017/05/Miasto-w-dialogu-raport-rekomendacje.pdf>

² Więcej informacji można znaleźć na stronie: <http://www.partycypacjango.kolping.pl/czytelnia.html>

³ W przeciwieństwie do Rad młodzieżowych. W ustawie o samorządzie gminnym już od 2001 r. istniał przepis pozwalający na powołanie organów konsultacyjnych, w skład których wchodzi młodzież i które mają na celu aktywizację obywatelską młodych ludzi.

Rady Seniorów mają na celu reprezentowanie interesów i potrzeb osób starszych wobec władz samorządowych oraz mają za zadanie formułowanie oraz przekazywanie opinii i stanowisk dotyczących nie tylko strategicznych, ale i bieżących planów rozwoju gminy.

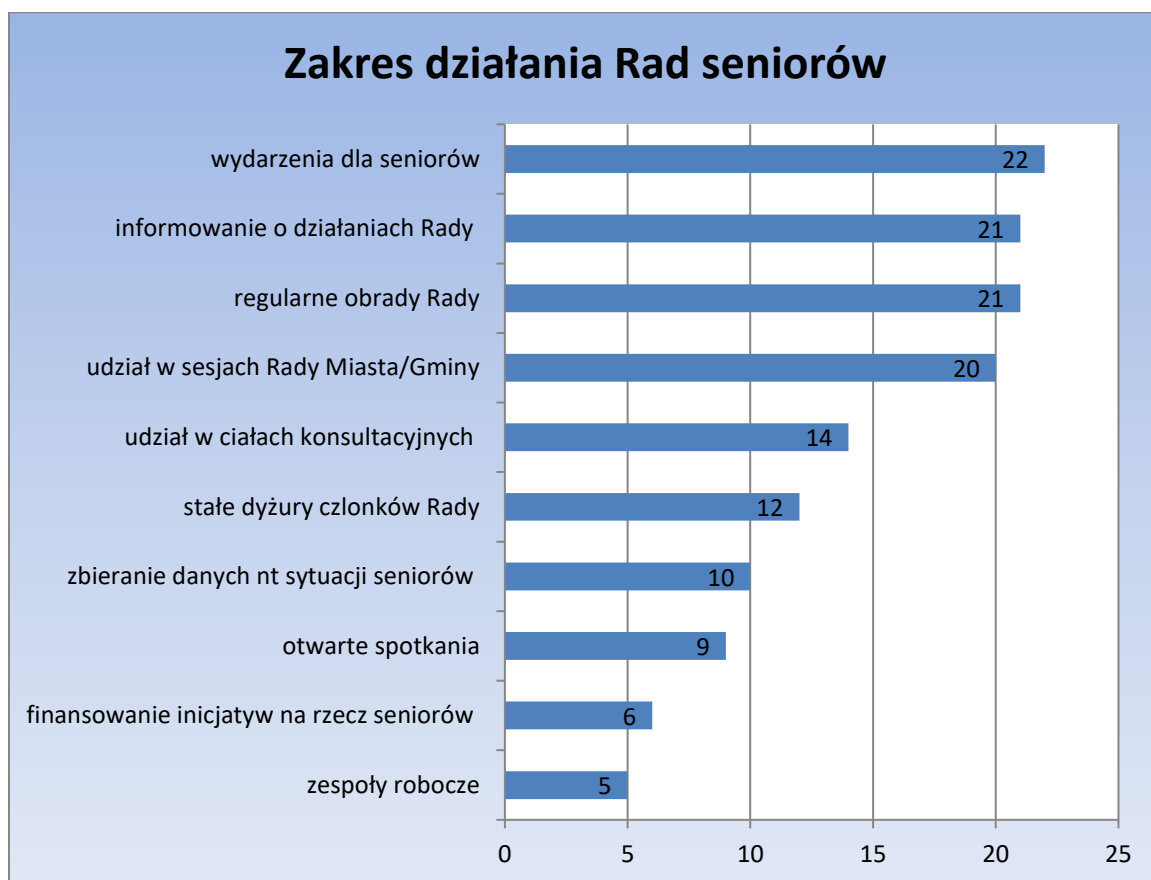
(Druk nr 1572/VII kadencji Seimu)

Zgodnie z nowymi zapisami ustawowymi, Rady seniorów mogą być powoływane w formie uchwały rady gminy na wniosek radnych lub grupy mieszkańców. Rada seniorów działa na podstawie przyjętego statutu, który określa jej charakter, sposób powoływania członków, kadencyjność oraz procedury podejmowania decyzji.

Art. 5c. Gminna rada seniorów

1. Gmina sprzyja solidarności międzypokoleniowej oraz tworzy warunki do pobudzania aktywności obywatelskiej osób starszych w społeczności lokalnej.
2. Rada gminy, z własnej inicjatywy lub na wniosek zainteresowanych środowisk, może utworzyć gminną radę seniorów.
3. Gminna rada seniorów ma charakter konsultacyjny, doradczy i inicjatywny.
4. Gminna rada seniorów składa się z przedstawicieli osób starszych oraz przedstawicieli podmiotów działających na rzecz osób starszych, w szczególności przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących uniwersytety trzeciego wieku.
5. Rada gminy, powołując gminną radę seniorów, nadaje jej statut określający tryb wyboru jej członków i zasady działania, dążąc do wykorzystania potencjału działających organizacji osób starszych oraz podmiotów działających na rzecz osób starszych, a także zapewnienia sprawnego sposobu wyboru członków gminnej rady seniorów.
6. Rada gminy może w statucie jednostki pomocniczej upoważnić ją do utworzenia rady seniorów jednostki pomocniczej. Przepisy ust. 3–5

Ogólnopolskie badanie wykazało szerokie spektrum działania Rad seniorów oraz ich wpływ na aktywizację i partycypację seniorów w życie społeczne i publiczne.⁴ Wykres przedstawia odpowiedzi przewodniczących Rad na temat systematycznych działań, jakie podejmuje Rada.

Źródło: „Zoom na rady seniorów diagnoza funkcjonowania”

⁴ „Zoom na rady seniorów diagnoza funkcjonowania” to ogólnopolskie badanie Rad Seniorów oraz projekt współpracy z partnerstwami rad seniorów i samorządów gminnych realizowane przez Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „ę” we współpracy z Pracownią Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” oraz Fundacją na rzecz wspólnot lokalnych „Na miejscu”. Raport z badań dostępny na stronie: <http://e.org.pl/wp-content/uploads/2014/12/ZOOM-www.pdf>